

Volume 1, Issue 4, 2023

A Review on Origin and Developments of Anti-terrorism Laws in Canada

Seyed Reza Ehsanpour^{*1}, Ahmad Ommi², Alireza Shekarbeigi³

1. Assistant Professor, Department of Criminal Law, Faculty of Humanity, University of Shahed, Tehran, Iran. (Corresponding Author)
2. Assistant Professor, Department of Private Law, Law and Political Science, Islamic Azad University, South Tehran Branch, Tehran, Iran.
3. Assistant Professor, Department of Law, Payame Noor University, Tehran, Iran.

ARTICLE INFORMATION

Type of Article:

Review Paper

Pages: 1-15

Corresponding Author's Info

ORCID: 0000-0001-9135-3968

TELL: +982151212483

Email: Ehsanpour@gmail.com

Article history:

Received: 04 Oct 2023

Revised: 19 Nov 2023

Accepted: 06 Dec 2023

Published online: 22 Dec 2023

Keywords:

Counterterrorism,
Encouraging Terrorism,
Extremism, Canada.

ABSTRACT

Following the September 11, 2001 terrorist attacks and the passage of the Patriot Act in the United States, Canada passed a similar anti-terrorism law. Rather than being an independent counterterrorism law itself, it has reformed existing laws and eliminated gaps and strengthened them to counter terrorism. The first part of the C-36 law provides a comprehensive definition of terrorism and explains terrorist activities alongside terrorist groups. Several terrorist incidents in late October 2014 highlighted the importance of the need for a new anti-terrorism law in Canada. In this regard, the Canadian legislature re-enacted the C-51 bill this time to address flaws in the former anti-terrorism law as well as other relevant sporadic laws. The law is the most comprehensive amendment to Canada's 2001 counterterrorism law.

This is an open access article under the CC BY license.

© 2023 The Authors.

How to Cite This Article: Ehsanpour, SR; Ommi, A & Shekarbeigi, AR (2023). "A Review on Origin and Developments of Anti-terrorism Laws in Canada". *Journal of International Criminal Law*, 1(4): 1-15.

© تمامی حقوق انتشار این مقاله، متعلق به نویسنده می باشد.

مقدمه

جهت تعیین مصادیق فعالیت‌های تروریستی نظیر تأمین مالی تروریسم، مشارکت، اجرا و تسهیل آن، داخل در این حوزه نموده است.

بخش دوم این قانون، قانون اسناد رسمی^۴ را مورد بازنگری قرار داده و آن را به قانون امنیت داده‌ها^۵ تبدیل نموده است. موضوع این قانون رفع دغدغه‌های مربوط به امنیت ملی از جمله تهدید به خرابکاری از سوی قدرت‌های خارجی و گروه‌های تروریستی، تهدید به اجرای فعالیت‌های زبان‌بار اقتصادی و اقدامات قهرآمیز علیه جامعه کانادا است. طبق این قانون، فعالیت‌های مربوط به جمع‌آوری اطلاعات توسط قدرت‌های خارجی و گروه‌های تروریستی همچون سایر جرایم نظیر تبادل غیرمجاز اطلاعات کاربردی ویژه، جرم‌انگاری شده است.

بخش سوم این قانون، قانون ادله کانادا^۶ را جهت برقراری تعادل میان منافع حاصل از افشای اطلاعات در جریان دادرسی‌های کیفری از یک‌سو و مضار حاصل از افشای آن برای منافع عمومی و یا برهم خوردن روابط بین‌المللی کانادا و یا امنیت داخلی و دفاع ملی اصلاح نموده است.

بخش چهارم در ارتباط با قانون پول‌شویی^۷ است که دست مأموران قانون را در تعقیب، کشف و منع تأمین مالی تروریسم گشاده‌تر نموده و توانمندی کانادا را جهت مشارکت در مبارزه جهانی علیه تروریسم ارتقاء بخشیده است.

بخش پنجم قانون ضد تروریسم، قانون دستیابی به اطلاعات^۸، قانون حقوق بشر^۹، قانون سرویس امنیتی کانادا^{۱۰}، قانون آزادی مشروط^{۱۱}، قانون دادگاه فدرال^{۱۲}، قانون حمل سلاح گرم^{۱۳}، قانون دفاع ملی^{۱۴}، قانون اسناد الکترونیکی و

متعاقب حادثه تروریستی ۱۱ سپتامبر و حمله به برج‌های دوقلو در آمریکا که سرفصل مناسبات جدیدی در عرصه بین‌الملل به شمار می‌آید، کنگره آمریکا قانونی را به تصویب رساند که طبق آن دولت، موظف به اتخاذ تدابیر شدید امنیتی و برخورد جدی‌تر با پدیده تروریسم و فعالیت‌های تروریستی گردید. این قانون که به نام قانون میهن‌پرستی^۱ شهرت یافته است الگوی تمام‌عیاری برای سایر کشورها از جمله کانادا محسوب می‌شود. قانون ضد تروریسم کانادا بلافاصله و در واکنش به حوادث تروریستی یازده سپتامبر توسط دولت لیبرال کانادا به مجلس این کشور ارائه و نهایتاً قانون C-36 به تصویب و در تاریخ ۱۸ دسامبر ۲۰۰۱ میلادی به توشیح مقام سلطنت نیز رسید (Wispinski, 2006: 12). وجه اشتراک قانون میهن‌پرستی و قانون ضد تروریسم، تصویب بلافاصله آن در کمترین زمان ممکن و همچنین توسعه اختیارات نهادهای امنیتی و گسترش ابزارهای قانونی جهت مقابله با پدیده‌های تروریستی مشابه می‌باشد. فاصله اندک میان تصویب قانون مزبور در آمریکا و کانادا به‌وضوح دلالت بر تشابه میان مفاد و محتوای این دو دارد.^۲ این شباهت تا بدان جا است که حتی اشکالات قابل طرح در خصوص قانون میهن‌پرستی عیناً در رابطه با قانون ضد تروریسم کانادا نیز صادق است.

برخلاف قانون میهن‌پرستی، قانون ضد تروریسم کانادا قانونی کاملاً مستقل و در عرض سایر قوانین نیست بلکه قانون‌گذار با تصویب آن به‌غیر از تأسیس قانون مؤسسات خیریه در حقیقت برخی دیگر از قوانین موجود در کانادا را جهت تقویت و تجهیز آن در مقابله با پدیده تروریسم مورد اصلاح و تکمیل قرار داده است. این قانون از شش بخش مجزا تشکیل شده است.

بخش نخست این قانون، قانون جزای کانادا^۳ را اصلاح نموده و از این طریق کنوانسیون‌های مربوط به مقابله با تروریسم را

^۴ - Official Secrets Act

^۵ - Security of Information Act

^۶ - Canada Evidence Act

^۷ - Proceeds of Crime (Money Laundering) Act

^۸ - Access to Information Act

^۹ - Canadian Human Rights Act

^{۱۰} - Canadian Security Intelligence Service Act

^{۱۱} - Corrections and Conditional Release Act

^{۱۲} - Federal Court Act

^{۱۳} - Firearms Act

^{۱۴} - National Defence Act

^۱ - Patriot Act

^۲ - Parliamentary Information and Research Services of Canada, Key Differences in Legislative Approach in Canadian Anti Terrorism Act and Patriot Act of United States, September 2004

^۳ - Criminal Code

هدف از این قانون تقویت قدرت و گسترش اختیارات سرویس اطلاعاتی کانادا^{۱۱} (CSIS)، جرم‌انگاری ترویج تروریسم و ارائه مجوز جهت بازداشت پیشگیرانه می‌باشد. این قانون همچنین به اشتراک‌گذاری اطلاعات مربوط به مظنونین به تروریسم را در بین سازمان‌های امنیتی مربوطه و درگیر در مبارزه با تروریسم تسهیل و همچنین تشویق به تروریسم، به‌عنوان مثال، در وب سایت‌ها و انجمن‌های افراطی رسانه‌های اجتماعی را مورد جرم‌انگاری قرار می‌دهد. لایحه C-51 در تاریخ ۱۸ ژوئن ۲۰۱۵ با توشیح سلطنتی به‌عنوان قانون به تصویب رسید. C-51 متشکل از پنج بخش است که در بخش دوم این مقاله مورد بحث قرار می‌گیرند.

۱- قانون ضد تروریسم C-36

۱-۱- نکات برجسته قانون

قانون ضد تروریسم کانادا همچون قانون میهن‌پرستی آمریکا بر چند حوزه اصلی تمرکز دارد:

۱-۱-۱- جعل عناوین جدید کیفری

پیش از تصویب قانون ضد تروریسم کانادا، قانون جزای این کشور حاوی تعریف مشخصی از فعالیت‌های تروریستی نبود. با این وجود با تصویب قانون ضد تروریسم، تعریف موسعی از دو مفهوم «فعالیت‌های تروریستی»^{۱۲} و «گروه‌های تروریستی»^{۱۳} ارائه و بدین نحو قانون جزای کانادا اصلاح شده است.

۱-۱-۱-۱- فعالیت‌های تروریستی. منظور از فعالیت‌های

تروریستی آن‌گونه که در ماده ۸۳(۱) آمده است شامل هرگونه فعل و یا ترک فعلی است که:

الف. در داخل خاک کانادا مورد ارتکاب قرار گیرد و منطبق با یکی از موارد ذیل باشد:

- جرایم مندرج ذیل ماده ۷ (۲) کنوانسیون مقابله با کنترل غیرقانونی هواپیما؛^{۱۴}

حفاظت از اطلاعات شخصی،^۱ قانون حریم خصوصی،^۲ قانون مدیریت اموال مصادره شده^۳ و نهایتاً قانون ملل متحده^۴ را اصلاح نموده است. اصلاحات صورت گرفته بر قانون دفاع ملی نیز اختیارات نهاد امنیت ارتباطات را جهت مبارزه با تروریسم تبیین نموده است.

بخش ششم به ایجاد قانون مؤسسات خیریه^۵ پرداخته و قانون قانون مالیات بر درآمد^۶ را به‌منظور ممانعت از بهره‌مندی کسانی که از تروریسم و فعالیت‌های تروریستی مرتبط با آن حمایت می‌نمایند از مزایای مالیاتی قابل اعطا به مؤسسات خیریه اصلاح نموده است.^۷

چندین حادثه تروریستی در اواخر اکتبر ۲۰۱۴، موجب شد اهمیت نیاز به قانون جدید ضد تروریسم در کانادا برجسته گردد (Mackenzie in stitute, 2015). در واکنش به این حملات تروریستی، دولت کانادا در ماه ژانویه ۲۰۱۵ مجموعه‌ای از اقدامات قانونی را برای ارتقای قابلیت‌های ضد تروریسم (دفاعی) و ضد تروریستی (تهاجمی) کشور معرفی کرد. این ارتقاء از طریق تصویب اصلاحیه‌ای بر قانون C-13 (قانون حمایت از شهروندان کانادایی در برابر جرایم اینترنتی)،^۸ قانون S-4 (قانون حفظ حریم شخصی دیجیتال)،^۹ دیجیتالی،^۹ لایحه C-44 (قانون اصلاح قانون امنیت اطلاعات کانادا)^{۱۰} و مهم‌تر از همه، قانون ضد تروریسم بوده است؛ بنابراین، قانون C-51 به‌عنوان اولین و جامع‌ترین اصلاحیه بر قانون ضد تروریسم کشور از سال ۲۰۰۱ محسوب می‌شود، چراکه به‌موجب آن تعداد معتنابه‌ای از قوانین کانادا، ازجمله قانون جزای این کشور مورد اصلاح قرار گرفته است.

^۱ - Personal Information Protection and Electronic Documents Act

^۲ - Privacy Act

^۳ - Seized Property Management Act

^۴ - United Nations Act

^۵ - Charities Registration (Security Information) Act

^۶ - Income Tax Act

^۷ - Bill C-36, Assented to 18th December, 2001 via: [www.Parl.Gc.ca](http://www.parl.gc.ca)

^۸ - Law Protecting Canadians from Online Crime

^۹ - Digital Privacy Act

^{۱۰} - Act to Amend the Canadian Security Intelligence Act

^{۱۱} - Canadian Security Intelligence Service

^{۱۲} - Terrorist Activity

^{۱۳} - Terrorist Groups

^{۱۴} - Convention For The Suppression of Unlawful Seizure of Aircraft, Signed At The Hague on December 16, 1970

- جرایم مندرج ذیل ماده ۷ (۳) (۷۳) کنوانسیون بین‌المللی مقابله با تأمین مالی تروریسم.^۹
ب. در داخل یا خارج از کانادا،

۱- مورد ارتکاب قرار گیرد، مشروط بر آنکه:

- تمام و یا بخشی از آن رفتارها به منظور اهداف و دلایل سیاسی، مذهبی و یا ایدئولوژیک بوده و یا
- تمام یا بخشی از آن رفتارها به منظور مقابله با امنیت کانادا نظیر امنیت اقتصادی جامعه انجام گرفته و یا باهدف اجبار فرد یا دولت و یا یک سازمان داخلی یا بین‌المللی به انجام دادن و یا ترک نمودن عملی خاص صورت پذیرد که در این حالت حضور یا عدم حضور اشخاص مکرر در داخل و یا خارج کانادا شرط نخواهد بود.

۲- عمداً و توأم با سوءنیت،

- موجب مرگ و یا ورود صدمات شدید بدنی به بزه دیده در نتیجه استفاده از خشونت گردد.

- حیات فرد را مورد مخاطره قرار دهد.

- موجب ورود خطر شدید به سلامت و یا امنیت جامعه و یا هر یک از اعضای جامعه گردد.

- موجب ورود خسارات شدید مالی به اموال عمومی یا خصوصی شده به نحوی که منتهی به نتایج مندرج در بندهای فوق گردد.

- موجب دخالت شدید و اخلال گسترده در چرخه خدمات، سامانه‌ها و تسهیلات ضروری افراد و یا جامعه شود.^{۱۰}

نکته‌ای که در این بخش حائز اهمیت است استثنایی است که قانون‌گذار کانادا در خصوص برخی رفتارهای به‌ظاهر تروریستی قائل شده و آن‌ها را از حوزه فعالیت‌های تروریستی خارج نموده است. طبق ماده مارّ الذکر، چنانچه اقدام به برپایی برخی اعتراضات، راه‌پیمایی، تعطیلی واحدهای صنفی و اعتصاب کاری موجب نتایج مذکور در بندهای فوق نگردد از شمول فعالیت‌های تروریستی خارج تلقی خواهد شد.

- جرایم مندرج ذیل ماده ۷ (۲) کنوانسیون مقابله با اعمال غیرقانونی علیه امنیت پروازهای غیرنظامی؛^۱

- جرایم مندرج ذیل ماده ۷ (۳) کنوانسیون پیشگیری و مجازات جرایم علیه اشخاص مورد حمایت بین‌المللی؛^۲

- جرایم مندرج ذیل ماده ۷ (۳) (۱) کنوانسیون بین‌المللی مقابله با گروگان‌گیری؛^۳

- جرایم مندرج ذیل مواد ۷ (۳) (۴)، (۶) کنوانسیون حفاظت از مواد هسته‌ای؛^۴

- جرایم مندرج ذیل ماده ۷ (۲) پروتکل مقابله با اعمال غیرقانونی خشونت‌آمیز در فرودگاه‌های بین‌المللی غیرنظامی؛^۵

- جرایم مندرج ذیل ماده ۷ (۲) (۱) کنوانسیون مقابله با اعمال غیرقانونی علیه امنیت ناوبری غیرنظامی؛^۶

- جرایم مندرج ذیل مواد ۷ (۲) (۱)، (۲) پروتکل مقابله با اعمال غیرقانونی علیه سکوها ثابت مستقر در مناطق اروپایی؛^۷

- جرایم مندرج ذیل ماده ۷ (۳) (۷۲) کنوانسیون بین‌المللی مقابله با بمب‌گذاری تروریستی؛^۸

^۱ - Convention For The Suppression of Unlawful Acts Against The Safety of Civil Aviation, Signed At Montreal on September 23, 1971

^۲ - Convention on The Prevention and Punishment of Crimes Against Internationally Protected Persons, Including Diplomatic Agents, Adopted By The General Assembly of The United Nations on December 14, 1973,

^۳ - International Convention Against The Taking of Hostages, Adopted By The General Assembly of The United Nations on December 17, 1979

^۴ - Physical Protection of Nuclear Material, Done At Vienna and New York on March 3, 1980

^۵ - Protocol For The Suppression of Unlawful Acts of Violence At Airports Serving International Civil Aviation, Supplementary to The Convention For The Suppression of Unlawful Acts Against The Safety of Civil Aviation, Signed At Montreal on February 24, 1988

^۶ - Convention For The Suppression of Unlawful Acts Against The Safety of Maritime Navigation, Done At Rome on March 10, 1988

^۷ - Protocol For The Suppression of Unlawful Acts Against The Safety of Fixed Platforms Located on The Continental Shelf, Done At Rome on March 10, 1988

^۸ - Convention For The Suppression of Terrorist Bombings, Adopted By The General Assembly of The United Nations on December 15, 1997

^۹ - Convention For The Suppression of The Financing of Terrorism, Adopted By The General Assembly of The United Nations on December 9, 1999

^{۱۰} - Bill C-36, Art: 83.3, Assented to 18th December, 2001 via: www.Parl.Gc.Ca

شرف ارتکاب می‌باشد قابل اعمال است. طبق ماده ۸۳ (۲۸) مأمور حفظ نظم، می‌تواند پس از اخذ رضایت از دادستان کل، از قاضی استان و یا یکی از محاکم عالی درخواست مجوز تحقیق در خصوص جرایم تروریستی و جمع‌آوری ادله مورد نیاز را بنماید. دادگاه در صورتی با تقاضای مزبور موافقت خواهد کرد که متقاضی بتواند بر اساس دلایل قبل قبول، قاضی را اقناع نماید که جرمی تروریستی به وقوع پیوسته و یا در شرف وقوع می‌باشد. علاوه بر این قاضی دادگاه عالی باید اقناع شود که متهمی که تقاضای دادرسی تفتیشی از وی شده است دارای اطلاعات مفیدی در خصوص مورد می‌باشد. چنانچه قاضی در نهایت مبادرت به صدور چنین قرار می‌نماید، آنگاه مخاطب قرار، ملزم به حضور در مقابل دادگاه و پاسخ به تمامی سؤالات مطروحه خواهد بود (Weinstein, 2003: 10).

از سوی دیگر چنین فردی می‌تواند از پاسخ به سؤالات مطروحه امتناع نموده و تقاضای بهره‌مندی از مشاورت وکیل را داشته باشد. در مواردی که سؤالات طرح شده به نحوی است که فرد، ملزم به ادای پاسخ‌های کلی است، این بار نیز می‌تواند با استناد به اینکه طبق قانون، افشای اسناد و اسرار جرم به شمار می‌آید از ادای پاسخ امتناع ورزد. در این صورت قاضی دادگاه در خصوص این مطلب، رد و یا تأیید آن تصمیم خواهد گرفت. در صورتی که قرار دادرسی تفتیشی در مورد فردی خاص صادر گردد، وی نمی‌تواند با این بهانه که پاسخ به سؤالات مطروحه، وی را در معرض اتهام قرار خواهد داد از ادای پاسخ استنکاف ورزد. باین وجود، ادله و اطلاعاتی که بدین نحو تحصیل می‌گردد قابل استناد علیه خود وی در جریان رسیدگی‌های بعدی نخواهد بود مگر آنکه کذب اطلاعات ارائه شده اثبات شود که در این صورت محاکمه وی به استناد اظهارات خود او بلامانع خواهد بود.^۴

۱-۲-۲-۲- بازداشت پیشگیرانه.^۵ طبق ماده ۸۳ (۳) اصلاحی اصلاحی قانون جزا، چنانچه مأمور حفظ نظم بر اساس ادله قابل قبول، بدین نتیجه برسد که فعالیت تروریستی در شرف

همچنین علاوه بر فعالیت‌های تروریستی مندرج در ماده ۸۳ (۱) هرگونه توطئه و یا تبانی، تهدید و یا شروع به ارتکاب فعالیت‌های مزبور در این ماده جرم بوده و قابل تعقیب خواهد بود.

۱-۱-۲- گروه‌های تروریستی. علاوه بر مفهوم فعالیت‌های تروریستی که به نحو مذکور توسط قانون ضد تروریسم، داخل در حوزه حقوق جزای این کشور قرار گرفت، قسمت اخیر ماده ۸۳ (۱) نیز تعریف مجملی از گروه‌های تروریستی ارائه نموده است. طبق این ماده، گروه‌های تروریستی به دو دسته ذیل اطلاق می‌گردد:

- هر گروه و یا نهادی که یکی از اهداف و یا فعالیت‌های ایشان، اجرا و یا تسهیل در اجرای فعالیت‌های تروریستی باشد، یا

- گروه‌هایی که نام ایشان در فهرست گروه‌های تروریستی ثبت شده باشد. همچنین آن دسته از نهادها و مؤسساتی که دارای رابطه با این طیف از گروه‌ها می‌باشند نیز گروه تروریستی تلقی می‌گردند.^۱

۱-۱-۲- معرفی شیوه جدید دادرسی

طبق قانون ضد تروریسم کانادا، قانون جزای این کشور از حیث شیوه رسیدگی به جرایم، اتهامات و آیین دادرسی کیفری دستخوش تغییر گردید و دو تحول جدید در آن به وجود آمد: ایجاد دادرسی تفتیشی و بازداشت پیشگیرانه.^۲

۱-۱-۲-۱- دادرسی تفتیشی.^۳ هم‌اکنون ماده ۸۳ (۲۸) قانون قانون جزای کانادا، مستند دادرسی تفتیشی به شمار می‌آید. در حقوق کانادا به تبعیت از حقوق کامن‌لو، شیوه محاکمات همیشه به صورت دادرسی اتهامی بوده و این نخستین باری است که قانون‌گذار شیوه جدیدی را در خصوص مورد می‌پذیرد. باین وجود، مبادرت به دادرسی تفتیشی تنها در رابطه با جرایم تروریستی که مورد ارتکاب قرار گرفته و یا در

^۱ - Canada and Terrorism, via: http://www.adl.org/terror/tu/tu_0401_canada.asp, 5/18/2011

^۲ - Anti-Terrorism Act (<http://laws.justice.gc.ca/en/A-11.7/Fulltext.html>)

^۳ - Investigative Hearing

^۴ - Anita Bromberg, A Review of Canada's Anti-Terrorism Act, March 2006

^۵ - Preventive Arrest

مجوزهای قضایی را از قبل تهیه و اخذ می‌نمایند.^۱ تنها استثنایی که در این خصوص وجود دارد مربوط به جایی است که قرار باشد یک «ارتباط خصوصی» توسط نهاد امنیت مخابراتی کانادا شنود گردد که در این مورد اخذ مجوز قبلی از وزارت دفاع ملی ضروری خواهد بود.^۲ باین‌وجود هنوز محدودیت‌های بسیاری در خصوص میزان شنود و نحوه تحصیل اطلاعات در قانون وجود دارد. به‌عنوان مثال مبادرت به شنود مخابراتی باید جهت حفاظت و مراقبت از اطلاعات و سامانه‌های رایانه‌ای کانادا و شبکه‌های تحت وب دولت این کشور بوده و تحصیل رضایت مخاطب خصوصی نیز امکان‌پذیر نباشد.

۱-۱-۴- جمع‌آوری و تحصیل اطلاعات

تصویب قانون ضد تروریسم کانادا تأثیر چندانی در توسعه اختیارات دولت فدرال در جمع‌آوری و عرضه اطلاعات به همراه نداشته است باین‌وجود، اهلیت دولت جهت حفظ انواع خاصی از اطلاعات مهم مربوط به امنیت ملی، روابط بین‌الملل یا دفاع ملی که از دسترس عموم خارج است را توسعه بخشیده است. به‌عنوان مثال مواد ۳۸ (۱۳) (۱)، (۷)، (۸) و (۹) و همچنین ماده ۳۸ (۱۳۱) قانون ادله کانادا توسط ماده ۴۳ قانون ضد تروریسم بدان الحاق شده و مقرر می‌دارد: هرگاه ممکن است که قرار یا تصمیمی قضایی که بر اساس قانون ادله و یا دیگر قوانین مصوب مجلس اخذ شده، منجر به افشای اطلاعات و اسرار محرمانه و حفاظت شده گردد، دادستان کل می‌تواند با صدور دستوری از افشاء و علنی نمودن آن جلوگیری به عمل آورده و از این طریق اطلاعات تحصیل شده را از دسترس نهادهای خارجی مصون نگاه دارد. همچنین وجود مصالح امنیتی و ضرورت حفظ دفاع ملی نیز می‌تواند از موارد توجیه‌کننده صدور دستور مزبور باشد. لازم است که دستور فوق در روزنامه گزت^۳ منتشر گردد. مدت اعتبار دستور دادستان نیز ۱۵ سال از زمان نشر آن خواهد بود. چنانچه فردی که خود در متن دادرسی قرار دارد ملزم به دریافت برخی اطلاعات مزبور گردد لازم است معافیت خود از

وقوع است و بازداشت موقت فردی که به وی مظنون شده است جهت پیشگیری از وقوع حادثه مزبور ضرورت دارد، می‌تواند با اخذ رضایت از دادستان کل، اطلاعاتی را در خصوص موضوع، جمع‌آوری نموده و به محضر قاضی دادگاه استان تقدیم نماید و متعاقباً تقاضای احضار فرد مظنون را داشته باشد. چنانچه قاضی، با نظر مأمور صلح موافقت نموده و یا به دلیل ضرورت و فوریت در مبادرت به بازداشت مظنون، اخذ مجوز از دادگاه امکان‌پذیر نباشد، وی می‌تواند رأساً اقدام به بازداشت نموده و وی را روانه حبس نماید مشروط بر آنکه ادله‌ای در اختیار داشته باشد که حبس وی را جهت جلوگیری از وقوع حادثه تروریستی تأیید نماید (Klein, 2005: 21).

فردی که به نحو مزبور مورد بازداشت قرار گرفته است، باید ظرف مدت ۲۴ ساعت از زمان دستگیری در مقابل قاضی دادگاه استان حاضر شود. چنانچه این امر در بازه زمانی مزبور امکان‌پذیر نباشد، در اولین فرصت ممکن این امر انجام خواهد گرفت. پس از حضور در دادگاه، دادرسی لازم انجام شده و در خصوص ضرورت تمدید مدت بازداشت موقت فرد تصمیم‌گیری خواهد شد. چنانچه قاضی تشخیص دهد که دلیل موجهی برای تمدید مدت بازداشت مظنون وجود ندارد حکم به آزادی وی صادر خواهد کرد لکن چنانچه وی بر این باور باشد که مراقبت از فرد مظنون الزامی است می‌تواند حکم آزادی وی را توأم با قیود و شروطی صادر نماید که از جمله به‌عنوان مثال، الزام به حفظ نظم و آرامش و یا عدم حمل سلاح است. مدت تحت مراقبت به نحو مزبور نباید از ۱۲ ماه تجاوز نماید. در مقابل، چنانچه مظنون از قبول شروط مقرر استنکاف ورزد، قاضی می‌تواند وی را حداکثر به ۱۲ ماه حبس محکوم نماید (Dimant, 2001: 8).

۱-۱-۳- اعمال نظارت الکترونیکی و شنود تجهیزات مخابراتی

رویکرد تقنینی کانادا در قبال نظارت الکترونیکی و شنود تجهیزات مخابراتی، حتی پس از تصویب قانون ضد تروریسم تغییر چندانی نکرده است. تقریباً در تمامی موارد، مقامات صالح در کانادا جهت اجرای نظارت و یا انجام شنود،

^۱ - Canadian Security Intelligent Service, 1985, C-23

^۲ - National Defense Act, 1985, C. N-5

^۳ - Gazett

دستور دادستان را از قاضی منفرد مستقر در دادگاه پژوهش کانادا تقاضا نماید. قاضی پس از بررسی جوانب امر حق دارد که تقاضای وی را رد و یا قبول کرده و یا به نحوی دیگر تغییر دهد. تصمیم قاضی در این خصوص قطعی است و قابل تجدید نظر نخواهد بود.

از دیگر مصادیق تغییرات تقنینی که توسط قانون ضد تروریسم به وجود آمده است گسترده نمودن اختیارات دولت در حفظ اطلاعات و شناسه شهود و مطلعین پرونده می باشد. توضیح آنکه برخی از کسانی که در متن رسیدگی به پرونده قرار دارند، به دلایل پیش گفته از حضور در جلسه دادرسی معذور بوده و حتی امکان حضور وکلای ایشان نیز وجود ندارد. پس از آغاز رسیدگی، وزیر مزبور طبق اختیارات قانونی خود تقاضایی مبنی بر این امر به ریاست دادگاه تقدیم می کند و تلاش می نماید تا قاضی را قانع نماید که بر اساس قراین و ادله معقول، عدم حفظ اطلاعات و انتشار آن به ضرر امنیت ملی بوده و ممکن است سلامت و امنیت برخی را با خطر مواجه نماید. چنانچه قاضی تصمیم بگیرد که جلسه دادرسی بدون حضور آن فرد و یا وکیل وی برگزار گردد این امر مانع از حق وی در اطلاع یافتن از خلاصه ماوقع دادگاه و تقاضای تجدیدنظرخواهی نسبت به این امر نخواهد بود.

۱-۵- اعلام اسامی گروه های تروریستی

قانون ضد تروریسم کانادا شیوه ای را جهت تهیه فهرستی از گروه های تروریستی ذیل قانون جزای این کشور مقرر داشته است. گرچه صرف قرار گرفتن نام گروهی خاص ذیل لیست مزبور فی نفسه جرم نیست اما این امر می تواند نتایج و عواقب ناخوشایند بسیاری را به همراه داشته باشد چه آنکه قرار گرفتن در این لیست بدان معنا است که گروه مزبور به طور خودکار به عنوان گروه تروریستی تلقی شده و تمامی کسانی که به هر طریق در ارتباط با این گروه می باشند در معرض اتهامات تروریستی قرار خواهد داشت. از این رو می توان مهم ترین اثر قرار گرفتن در لیست مزبور را افزایش خطر تعقیب کیفری اعضا آن دانست. علت اتخاذ چنین تدبیری جلوگیری از نزدیک شده و یا عضویت مردم در گروه های تروریستی مزبور و اجتناب از افزایش اعضا و فعالیت های این

گروه ها است. قانون ضد تروریسم، علاوه بر تعقیب اعضا و مرتبطان با گروه های تروریستی، سایر تأمین کنندگان مالی این گروه ها و ارائه کنندگان خدمت به ایشان را نیز مورد محاکمه و مجازات قرار خواهد داد. همچنین کسانی که به جمع آوری، نگهداری و مصرف اموال به منظور اهداف تروریستی مرتبط با این گروه ها می پردازند منصرف از اینکه خود عضو گروه های مزبور بوده و یا نبوده باشند تحت پیگرد قرار خواهند گرفت. طبق این قانون حتی اموال متعلق به این گروه ها نیز ضبط و مصادره خواهد شد.^۱

۱-۶- مقابله با تأمین مالی تروریسم

از دیگر قوانینی که توسط قانون ضد تروریسم کانادا مورد اصلاح قرار گرفته است، قانون مبارزه با پول شویی است. قانون ضد تروریسم حتی نام قانون مزبور را به قانون مبارزه با پول شویی و تأمین مالی تروریسم تغییر داده است. این قانون در زمان حکومت پیشین خود، مشتمل بر طرحی جهت نظارت و بررسی معاملات مالی افراد مورد ظن و همچنین وجوه و اموال کلان بود. قانون ضد تروریسم طرح مزبور را جهت پایش فعالیت های مربوط به تأمین مالی گروه های مظنون به فعالیت های تروریستی گسترش بخشید. علاوه بر آن، قانون ضد تروریسم مقررات جدیدی را موسوم به قانون مؤسسات خیریه ایجاد نمود که بر اساس آن سازمان هایی که در امور خیریه فعالیت می نمایند لکن دلایل منطقی مبنی بر حمایت مالی ایشان از گروه های تروریستی در دست است، از مزایای مربوط به پرداخت مالیات طبق قانون مالیات بر درآمد محروم خواهند شد.

۱-۷- شرط زمان و تعیین وقت بازنگری^۲

تنها ماده هایی که در قانون ضد تروریسم تحت شرط زمان قرار گرفته بودند مواد ۸۳ (۲۸)، (۲۹) و ۸۳ (۳) قانون جزای کانادا بود. این دو ماده چنانچه پیش تر نیز بیان شد در رابطه با دادرسی تفتیشی و بازداشت پیشگیرانه مظنونین به ارتکاب جرایم تروریستی است. طبق ماده ۸۳ (۲۸)، مدت اعتبار این دو تأسیس جدید حقوقی تا پایان دسامبر ۲۰۰۶ میلادی

^۱- [Http://www.adl.org/terror/tu/tu_0401_canada.asp](http://www.adl.org/terror/tu/tu_0401_canada.asp)
5/18/2011

^۲ - Sunset Clause

به شمار می‌آید. علاوه بر آن، اثبات انگیزه مرتکب امری دشوار در مقام عمل است و به‌ندرت می‌توان به چنین فرضی دست یافت. آری، اگر فرد مرتکب از جمله اعضاء گروه‌های مندرج ذیل لیست گروه‌های تروریستی باشد، فرض انگیزه تروریستی وی چندان دشوار نخواهد بود (Matas, 2015: 14).

جهت رفع اشکالات فوق پیشنهاد شده است که در اصلاح قانون ضد تروریسم و در مقام تعریف فعالیت‌های تروریستی از تعریف مقرر در ماده ۲ (۱) کنوانسیون بین‌المللی مقابله با تأمین مالی تروریسم به شرح ذیل استفاده شود: «(عملی را می‌توان تروریستی تلقی کرد که) به‌قصد ایراد صدمه شدید بدنی به فردی غیرنظامی و یا سایر اشخاص غیرفعال در مخاصمات مسلحانه مورد ارتکاب قرار گیرد مشروط بر آنکه هدف ازآنچه صراحتاً و چه به نحو ضمنی، اکراه مردم و یا اجبار دولت و یا سازمان بین‌المللی به انجام و یا ترک فعلی خاص بوده باشد.»

۱-۲-۲-۲- جرم‌انگاری تحریک به ارتکاب تروریسم

گفته شده است که قانون کنونی مقابله با تروریسم در کانادا تمامی تمرکز خود را بر فعالیت‌های تروریستی و تأمین مالی تروریسم قرارداده و از مقوله تحریک به ارتکاب آن غافل مانده است. به‌زعم این گروه، نقش تحریک در وقوع حوادث تروریستی همچون نقش اکسیژن و یا سوخت در به حرکت درآوردن اتومبیل است ازاین‌رو نباید از پرورش روح تروریسم غافل ماند (Wiley, 2005: 1). البته تولد و رشد پدیده «تروریسم خانه‌زاد»^۲ در کانادا خود مؤید این نظر و حامی طرفداران جرم‌انگاری در این حوزه می‌باشد. طبق مطالعه انجام شده توسط دستگاه اطلاعاتی کانادا در سال ۲۰۰۴ میلادی تحت عنوان «اسلام‌گرایان افراطی اهل سنت و خطر برهم خوردن امنیت کانادا»، حضور جوانان مسلمان در کانادا که اقدام به عملیات جهادی و انتحاری می‌نمایند، خطری مهم برای امنیت کانادا محسوب می‌شود.^۳ در دیگر مطالعه انجام شده در سال ۲۰۰۴ میلادی تحت عنوان «پسران پدر

تعیین شده بود مگر آنکه با تأیید مجلسین مورد تمدید قرار می‌گرفت. امری که به همین نحو مقرر گردید. باین‌وجود ماده ۱۴۵ این قانون کمیته‌ای از مجلس سنا و یا مجلس عوام و یا هر دو و یا کمیته‌ای مشترک از مجلسین را ملزم نمود تا نسبت به بازنگری کلی در مفاد این قانون و کارآمدی آن در مقام عمل، ظرف مدت سه سال از زمان توشیح آن اقدام نمایند و ظرف مدت یک سال از آغاز این کار گزارشی را به مجلس در خصوص مورد ارائه کنند.^۱ به دلیل عدم تمدید در پایان زمان مقرر قانونی، نخست‌وزیر وقت کانادا مجبور به ارائه لایحه جدیدی تحت عنوان قانون ضد تروریسم در سال ۲۰۱۳ گردید که هم‌اکنون به‌موجب این قانون مواد مذکور همچنان به قوت خود باقی هستند.

۱-۲-۲- انتقادات وارده

با توجه به شتاب‌زدگی در تصویب قانون میهن‌پرستی در آمریکا که الگوی تمام‌عیار قانون ضد تروریسم در کانادا به شمار می‌آید و همچنین شتاب‌زدگی در اقتباس از قانون مزبور جهت تهیه نسخه کانادایی آن، اشکالاتی چند به این قانون وارد شده که نظایر آن را می‌توان در قانون میهن‌پرستی نیز مشاهده نمود. در ذیل به برخی از این اشکالات و پیشنهادات ارائه‌شده اشاره خواهیم کرد.

۱-۲-۱- بازنگری در تعریف فعالیت‌های تروریستی

گفته شده است که مفهوم فعالیت‌های تروریستی آن‌گونه که در لایحه C-36 آمده نیازمند اثبات انگیزه مرتکب است. به‌عبارت‌دیگر، دادستان موظف است فراسوی هرگونه شکی معقول و به نحو جازم اثبات نماید که مرتکب، فعل یا ترک فعل مجرمانه را به‌طور جزئی و یا کلی بنا بر انگیزه‌های سیاسی، مذهبی و یا ایدئولوژیکی انجام داده است. ازاین‌رو ماده ۸۳ (۱) (۱) به ضابطه‌ای اخص‌تر از ضابطه ارائه شده در کنوانسیون سازمان ملل در خصوص مقابله با تأمین مالی تروریسم توجه کرده و دایره مفهوم فعالیت‌های تروریستی را مضیق‌تر نموده است که این خود نقض مفاد کنوانسیون مزبور

^۲ - Home-Grown Terrorism

^۳ - Csis, "Sunni Islamic Extremism and The Threat to Canadian Maritime Security", March 2004

^۱ - Bill C-17, Third Session, Fortieth Parliament, 59 Elizabeth II, 2010 House of Commons of Canada An Act to Amend the Criminal Code Investigative Hearing and Recognizance with Conditions, First Reading, April 23, 2010

خاص ذیل لیست گروه‌های تروریستی چه نتایجی را می‌تواند به همراه داشته باشد؛ اما اشکالی که برخی از حقوقدانان کانادا در این خصوص مطرح می‌نمایند مربوط به تعدد فهرست‌های حاوی اسامی این گروه‌ها است. توضیح آنکه هم‌اکنون در کانادا سه نوع لیست مستقل در همین رابطه وجود دارد: نخست لیست تنظیم شده بر اساس مقررات مربوط به مقابله ملل متحده با تروریسم؛ دوم لیست تنظیم‌شده بر اساس قانون جزای کانادا و سوم لیست تهیه شده طبق قانون مؤسسات خیریه که هر یک از این فهرست‌های سه‌گانه توسط وزیر مربوطه به‌موقع اجرا گذاشته می‌شود و محتوای هر یک نیز متفاوت از دیگری است.

از دیگر اشکالات وارده در این خصوص توجه به ضابطه تعیین‌شده جهت خروج اسم گروهی خاص از لیست مزبور است. هم‌اکنون طبق قانون، وزیر امنیت اجتماعی در صورتی که ادله معقولی در دست داشته باشد که فلان گروه دیگر نباید داخل در لیست گروه‌های تروریستی باشد، پیشنهاد حذف نام آن گروه را ارائه خواهد داد و حال آنکه به نظر می‌رسد که ضابطه مزبور باید کاملاً به‌طور برعکس اعمال و اجرا گردد بدین ترتیب که وزیر مربوطه تازمانی که دلیل معقولی مبنی بر لزوم وجود نام گروهی خاص در لیست گروه‌های تروریستی در اختیار نداشته باشد ملزم به تقاضای حذف نام آن گروه از سیاهه مزبور خواهد بود.^۵

۱-۲-۴- تأمین مالی تروریسم

طبق گزارش‌های واصله به دایره امنیتی کانادا، این کشور به‌عنوان یکی از پایگاه‌های عمده تأمین مالی تروریسم به شمار می‌آید. باوجود آنکه نص قانون در ممنوعیت فعالیت کسانی که در این خصوص فعالیت می‌نمایند صراحت دارد لکن گفته‌شده که سازوکارهای ضعیف عملی، نگرانی‌های بسیاری را در خصوص ادامه فعالیت‌های این افراد و گروه‌ها ایجاد نموده و هیچ‌چیز مانع از آن نیست که افراد و گروه‌های مزبور، تحت نام و یا عنوانی دیگر مجدداً به فعالیت سابق خود عودت نمایند. بر این اساس پیشنهاد مشخص ارائه‌شده بر

مسلمان: نسل جدید اسلام‌گرایان افراطی در کانادا»^۱ به این نکته اشاره شده که هم‌اکنون کانادا به‌عنوان مأمی امن برای آن دسته از جوانانی است که فرزندان اسلام‌گرایان افراطی بوده و دارای روحیات شهادت‌طلبی و جهادی می‌باشند. بر پایه این مطالعات، تعقیب کیفری تحریک به انجام عملیات تروریستی، نه‌تنها امری ضروری برای ارتقاء امنیت ملی کانادا است بلکه یکی از تعهدات بین‌المللی این کشور نیز به شمار می‌آید. ماده ۲۰ میثاق بین‌المللی حقوق سیاسی و مدنی^۲ که کانادا نیز آن را به امضاء رسانده و مورد تصویب نیز قرار داده است دولت‌ها را ملزم می‌نماید که از تولید و انتشار تبلیغات مشمئزکننده و نفرت‌انگیز و همچنین از تبلیغات مدافع جنگ جلوگیری به عمل آورند. تحریک به تروریسم مقوله‌ای است که اتفاقاً ذیل هر دو مورد می‌گنجد. قطعنامه سازمان ملل در خصوص تدابیر از بین بردن تروریسم بین‌الملل^۳ نیز، تمامی دولت‌ها را ملزم نموده است تا تمامی همت خویش را جهت مقابله با تبلیغ و ترویج پدیده تروریسم و فعالیت‌های خشونت‌آمیز تروریستی بکار گیرند. بر همین اساس برخی از دولت‌ها اقداماتی را در همین رابطه انجام داده‌اند. به‌عنوان مثال وزیر دادگستری هلند در جولای ۲۰۰۵ میلادی اعلام نمود که دولت متبوع وی در نظر دارد تا لایحه‌ای را تقدیم مجلس نماید که بر اساس آن هرگونه تمجید و تشویق به ارتکاب جرایم جنگی، نسل‌کشی و یا حملات تروریستی مورد جرم‌انگاری قرار گیرد. در اوت ۲۰۰۵ میلادی نیز نخست‌وزیر وقت انگلستان - تونی بلر - از آماده شدن لایحه جهت ممنوعیت تکریم و تعظیم تروریسم سخن به میان آورد. از این رو پیشنهاد شده است که دولت کانادا نیز در این رابطه اقدامی معتنا به کارآمد به عمل آورد.^۴

۱-۲-۳- اعلام اسامی گروه‌های تروریستی

پیش‌تر در خصوص گروه‌های تروریستی و ماهیت آن‌ها سخن گفتیم. همچنین بیان شد که قرار گرفتن نام گروهی

^۱ - Csis, "Sons of The Father: The Next Generation of Islamic Extremists in Canada", 2004

^۲ - International Covenant on Civil and Political Rights

^۳ - United Nations Declaration on Measures to Eliminate International Terrorism (United Nations General Assembly Resolution A/Res/49/60, 9 December 1994)

^۴ - Anita Bromberg, Ibid, March 2006

۱-۲- به اشتراک‌گذاری اطلاعات^۱

بخش اول این قانون، قانون امنیت اشتراک‌گذاری اطلاعات کانادا را به تصویب رسانده است که اجازه افشای اطلاعات طبقه‌بندی‌شده مرتبط با تروریسم را رأساً یا در پاسخ به درخواست^۲ مربوطه از سوی تمام سازمان‌های دولتی (در خصوص آن دسته از فعالیت‌هایی که امنیت کانادا را تضعیف می‌کند) می‌دهد. بر اساس قانون C-51، ادارات و سازمان‌های ایالتی که دارای صلاحیت و یا مسئولیت‌هایی برای فعالیت‌های مرتبط با تروریسم هستند، می‌توانند اطلاعات مربوطه را آسان‌تر در میان خود مورد تبادل قرار دهند (Raj, 2015: 2).

۲-۲- امنیت مسافرت هوایی^۳

قانون C 51 یک چارچوب قانونی جدید برای شناسایی و پاسخ به افرادی که ممکن است مرتکب اقدامات مخل به امنیت حمل‌ونقل و یا به هدف ارتکاب جرم تروریسم شوند را تصویب کرده است.^۴

لایحه C-51، قانون امنیت سفرهای هوایی را تصویب و همچنین «سیستم رسمی و سریع‌تری» برای مقابله با سفرهای مشکوک ایجاد کرده است. این کار با ایجاد یک لیست پرواز ممنوع انجام می‌شود که شامل مکانیسم‌ها و نیز ممنوعیت افراد مشکوک به حالت خطرناک بالا که تهدیدی برای حمل‌ونقل هوایی و یا سفر به خارج از کشور برای ارتکاب جرایم تروریستی هستند می‌شود. در چنین مواردی، مقامات امنیتی حمل‌ونقل مجازند تا ۱۰ سال گذرنامه فرد مظنون را لغو، رد یا ابطال کنند (Bell, 2015:14). به این ترتیب، این امر قدرت ایجاد لیست پرواز ممنوع دولتی را گسترش داده و به سرویس اطلاعاتی کانادا اجازه می‌دهد تا از

لزوم تشکیل گروه تحقیق ویژه‌ای تأکید دارد که رفتارها و فعالیت‌های افراد و گروه‌های منع فعالیت شده را کنترل و نظارت نمایند.

علاوه بر این گفته‌شده است که گرچه مؤسسات خیریه جهت اجتناب از تأمین مالی تروریسم مورد پایش قرار گرفته‌اند اما جای خالی نظارت بر مؤسسات مالی غیرانتفاعی همچنان احساس می‌شود (Carter, 2005: 20).

۱-۲-۵- پایان دادن به مصونیت دولتها و مصونیت‌های دیپلماتیک

طبق قانون مصونیت دولتها، دولت خارجی به‌عنوان قاعده‌ای کلی، مصون از محاکمه در محاکم کانادا است مگر آنکه در مواردی خاص قانون به نحوی دیگر مقرر کرده باشد. (ماده ۳ (۱)) طبق این قانون، آن دسته از کشورهای خارجی که حامی مالی تروریسم به شمار می‌آیند را نمی‌توان توسط بزه دیده از حوادث تروریستی در محاکم کانادا محاکمه و از لحاظ حقوقی خسارت وارده به وی را مطالبه نمود. گفته شده است که پایان دادن به مصونیت تأمین مالی تروریسم در حقیقت تنها با پایان دادن به مصونیت تأمین مالی دولت‌های حامی ایشان امکان‌پذیر است. ایالات متحده با وضع قانونی این محدودیت را از خود رفع نموده است. از این رو پیشنهاد شده که کانادا نیز قانون مصونیت دولتها را با اضافه کردن یک استثناء که آن‌هم امکان تدارک زیان‌های وارده به قربانی تروریسم توسط دول حامی تروریسم است اصلاح نماید.

از سوی دیگر پیشنهاد شده که دولت کانادا مصونیت دیپلماتیک را از حامیان تروریسم سلب نماید و همان‌گونه که مرتکبین جرایم نفرت‌انگیز حق ورود به کانادا را ندارند، دولت باید از ورود دیپلمات‌های حامی تروریسم نیز به داخل خاک این کشور ممانعت ورزد.

۲- قانون ضد تروریسم C-51

چنانچه گذشت قانون C-51 بر پنج نکته اصلی تمرکز دارد که در ذیل اشاره کوتاهی به هریک از این نکات خواهیم داشت.

¹ - Information Sharing

² - "Anti-Terrorism Act, 2015," <http://www.canada.ca/en/campaign/antiterrorism/>.

³ - Securing Air Travel

⁴ - House of Commons of Canada, "Bill C-51," <http://www.parl.gc.ca/HousePublications/Publication.aspx?DocId=6932136&Col=1&File=4>

است. این اصلاحیه قانون کیفری پیشین را که شامل جرم تروریستی نمی‌شد دستخوش تغییر قرار داد. قانون سابق ترغیب دیگران به حمله به کانادا را یک جرم تروریستی نمی‌دانست. طبق قانون جدید، مجازات این افراد حداکثر پنج سال حبس است.

این قانون همچنین به سازمان‌های دولتی اجازه می‌دهد در صورت لزوم از طریق دادگاه‌ها، برای حذف تبلیغات مربوط به تروریسم و دیگر فعالیت‌های افراط‌گرایانه از وب سایت‌های اینترنتی واقع در کانادا اقدام نمایند. تعریف تبلیغات تروریستی باید به نحوی باشد که اطمینان حاصل گردد که اختیارات جدید به محدود نمودن حمایت قانونی، اعتراض و مخالفت، روی نخواهد آورد.

۲-۴- مبارزه پیشگیرانه با تروریسم^۵

بخش چهارم از قانون سرویس اطلاعاتی کانادا، اجازه گسترش کمیته امنیت اطلاعات کانادا را هم در داخل و هم خارج از کانادا (همچنین در رابطه با لایحه ۴۴-C) و به‌کارگیری فعالیت‌های پیشگیرانه و مؤثرتر نسبت به عملکرد قبلی خود که محدود به «جمع‌آوری، تجزیه و تحلیل اطلاعات و ارائه مشاوره به دولت کانادا» بود می‌دهد. قانون جدید CSIS توانایی «اختلال در طرح‌ها و توطئه‌های تروریستی» را فراهم و کار پلیس را برای محدود کردن حرکات مظنونین به تروریسم، گسترش مجوزهای پرواز ممنوع، جلوگیری از تبلیغات تروریستی و حذف موانع اشتراک‌گذاری اطلاعات مربوط به امنیت را آسان‌تر می‌کند (Bronskill, 2015: 12). این اقدامات ضد تروریستی زمانی انجام می‌شود که مجوز آن توسط دادگاه فدرال صادر شود. با گسترش وظایف، CSIS مجاز خواهد بود در زمان وجود تهدید، در داخل و خارج کشور اقدامات لازم را معمول دارد.^۶ این قانون، مسئولین ذی‌ربط را قادر می‌سازد تا برنامه‌های سفر تروریستی مظنونان کانادایی را خنثی، معاملات بانکی را لغو و به‌طور مخفیانه وب‌سایت‌های افراط‌گرا را نظارت کنند. قانون ۵۱-C جهت مقابله با فعالیت‌های کانادایی‌هایی مظنون به دخالت در

سفر افراد مظنون به برخی کشورهای نگران‌کننده از جمله سوریه و عراق ممانعت به عمل آورد.

قانون مزبور علاوه بر لغو پاسپورت کسانی که باهدف مشارکت در فعالیت‌های تروریستی به کشورهای نگران‌کننده سفر می‌کنند، دو تابعیتی بودن شهروندان کانادایی را نیز که مرتبط با جرایم تروریستی هستند لغو و وضعیت آن‌ها را به ساکنین دائمی تغییر می‌دهد.^۱

۲-۳- بازداشت مظنونین به ارتکاب تروریسم و جرم‌انگاری تبلیغات تروریستی^۲

قسمت سوم ۵۱ C، مجازات مربوط به فعالیت تروریستی یا جرایم تروریستی شامل تبلیغ تروریسم را اصلاح می‌کند.^۳ اولین ماده از بخش ۳ قانون، مجموعه‌ای از اقدامات را برای افزایش اختیارات سرویس امنیتی دولت جهت بازداشت مظنونین به ترور مقرر می‌نماید؛ بنابراین زمانی که مأمور بازداشت‌کننده معتقد است که فعالیت تروریستی به‌زودی انجام خواهد شد، اما لزوماً جزئیات بیشتری را در اختیار ندارد، می‌تواند به‌منظور جلوگیری از انجام حمله احتمالی اشخاص مظنون را مورد بازداشت پیشگیرانه قرار دهد.^۴ با این حال، أخذ مجوز قانونی برای چنین بازداشتی هنوز ضروری است. دوره بازداشت پیشگیرانه از سه روز تا هفت روز قابل افزایش است...

طبق این مواد، سرویس‌های امنیتی می‌توانند در صورت لزوم از ارائه اطلاعات طبقه‌بندی‌شده مربوط به فرد بازداشت‌شده به وکلای ایشان امتناع نمایند.

ماده دوم از بخش سوم در مورد جلوگیری از تبدیل اندیشه‌های افراطی به تروریسم است. قانون کیفری کانادا جرم‌انگاری اظهارات افراط‌گرایانه که اقدامات تروریستی خشونت‌آمیز علیه کانادایی‌ها را تشویق می‌نماید، اصلاح شده

^۱ - "Additional Support to CSIS and CRA to Counter Terrorism," June 4, 2015, <http://pm.gc.ca/eng/news/2015/06/04/additional-support-csis-and-cra-counter-terrorism#sthash.aGbHM9Zy.dpuf>.

^۲ - Enhanced Detention Measures and Criminalizing Terrorist Propaganda

^۳ - House of Commons of Canada, "Bill C-51," <http://www.parl.gc.ca/HousePublications/Publication.aspx?DocId=6932136&Col=1&File=4>.

^۴ - "Anti-Terrorism Act, 2015," <http://www.canada.ca/en/campaign/antiterrorism/>.

^۵ - Proactive Counterterrorism.

^۶ - "Anti-Terrorism Act, 2015," <http://www.canada.ca/en/campaign/antiterrorism/>.

وارد کانادا شده‌اند، گسترش داده تا عوامل خدمات مرزی کانادا (CBSA) ابزارهای لازم را برای تأیید هویت آن‌ها به کار گرفته و در نتیجه امنیت مرزی را بهبود بخشند.

نتیجه‌گیری

قانون ضد تروریسم در کانادا، از آغاز زمان تصویب که تحت تأثیر قانون میهن‌پرستی ایالات متحده بود تا آخرین نسخه اصلاحی آن در سال ۲۰۱۴، به‌عنوان نسخه‌ای قانونی مشتمل بر رفع خلأهای موجود در حوزه مبارزه با تروریسم محسوب می‌شود. نظر به تلاش مقنن جهت رفع خلأها، تعدد عناوین از یک‌سو و به‌روز و اضافه شدن عناوین مجرمانه جدید از دیگر سوی امری متوقع است. باین‌حال ورود قانون‌گذار به عرصه جرم‌انگاری رفتارهای خاص، تحدید و مآلاً تهدید حیطة آزادی‌های مشروع شهروندان را به همراه دارد که البته امری اجتناب‌ناپذیر و منطبق با سیاست جنایی پذیرفته شده تحدیدگرا در خصوص تروریسم است.

ملاحظات اخلاقی: موارد مربوط به اخلاق در پژوهش و نیز امانت‌داری در استناد به متون و ارجاعات مقاله تماماً رعایت گردید.

تعارض منافع: تدوین این مقاله، فاقد هرگونه تعارض منافی بوده است.

سهم نویسندگان: نگارش مقاله به‌صورت مشترک توسط نویسندگان انجام گرفته است.

تشکر و قدردانی: از تمام کسانی که ما را در تهیه این مقاله یاری رسانده‌اند، سپاسگزاریم.

تأمین اعتبار پژوهش: این پژوهش بدون تأمین اعتبار مالی سامان یافته است.

منابع و مأخذ

الف. نشریات

درگیری‌های تروریستی خارج از کشور به CSIS اختیار می‌دهد تا برای به دست آوردن حکم دادگاه جهت اجازه تحقیقات امنیتی در خارج از کشور اقدام نماید؛ بنابراین این مقررات، رویه قبلی دادگاه‌ها را که أخذ مجوز توسط CSIS را برای اقدام در خارج از کانادا محدود کرده بود اصلاح می‌کند.

۲-۵- موضوعات تروریستی مرتبط با پناهندگان و مهاجرت

قسمت پنجم قانون C 51، بخش‌هایی از قانون حمایت از مهاجرت و پناهندگی را با تعریف تعهدات مربوط به نگهداری اطلاعات مرتبط با تروریست‌ها (ازجمله اطلاعات امنیتی طبقه‌بندی‌شده) که به‌عنوان مدرک و دلیل در رسیدگی‌های قضایی علیه مهاجران و پناهندگان مشکوک به دخالت تروریستی استفاده می‌شود را اصلاح می‌کند.^۱

۳- سایر برنامه‌های ضد تروریسم کانادا

علاوه بر مقررات جدیدی که در قانون C-55 معرفی شده، دولت کانادا برنامه‌ها و اقدامات دیگری برای ارتقای قابلیت‌های ضد تروریسمی کشور ارائه کرده است. در ماه ژوئن سال ۲۰۱۵، به‌عنوان بخشی از برنامه عملیاتی اقتصادی ۲۰۱۵، دولت بودجه منابع اطلاعاتی و انتظامی کشور را در مدت یک دوره پنج‌ساله ۲۹۲۶ میلیون دلار افزایش داد.^۲ در پاسخ، اقدامات متعددی در این رابطه توسط دولت صورت گرفته است. اولاً؛ منابع درآمد کانادا در طول پنج سال به حدود ۱۰ میلیون دلار افزایش یافت تا به شناسایی و مقابله با سازمان‌های خیریه ثبت‌شده در کانادا پرداخته و از این طریق با تأمین مالی گروه‌های تروریستی مقابله کنند.^۳

اقدام دیگر اینکه غربالگری بیومتریک^۴ (بر اساس فناوری شناسایی ظاهری) را برای همه مسافران خارجی که با ویزا

^۱ - House of Commons of Canada, "Bill C-51," <http://www.parl.gc.ca/HousePublications/Publication.aspx?DocId=6932136&Col=1&File=4>.

^۲ - "Minister Blaney Speaks to the Canadian Club of Toronto on Anti-Terrorism Measures to Better Protect Canadians," CNW, April 29, 2015.

^۳ - "PM Announces New Measures to Better Ensure the Security of Canadians," [Press Release], June 4, 2015, <http://pm.gc.ca/en/news/2015/06/04/pm-announces-new-measures-better-ensure-security-canadians>.

^۴ - Biometric Screening

- International Convention against the Taking of Hostages, Adopted By The General Assembly of The United Nations on December 17, 1979

- International Covenant on Civil and Political Rights

- Physical Protection of Nuclear Material, Done at Vienna and New York on March 3, 1980

- Protocol for the Suppression of Unlawful Acts Against The Safety of Fixed Platforms Located on The Continental Shelf, Done at Rome on March 10, 1988

- Protocol for the Suppression of Unlawful Acts of Violence at Airports Serving in ernational Civil Aviation, Supplementary to The Convention for The Suppression of Unlawful Acts against the Safety of Civil Aviation, Signed at Montreal on February 24, 1988

- United Nations Declaration on Measures to Eliminate in ernational Terrorism (United Nations General Assembly Resolution A/Res/49/60, 9 December 1994).

ج. استماعا

- Parliamentary in formation and Research Services of Canada, Key Differences in Legislative Approach in Canadian Anti Terrorism Act and Patriot Act of United States, September 2004.

- Weinstein, G (2003). Canadian Anti Terrorism Act (Presentation to the House of Commons Subcommittee on Public Safety and National Security of the Standing Committee on Justice, Human Rights, Public Safety and Emergency Preparedness), March 2003.

د. منابع اینترنتی

- <http://pm.gc.ca>
- <http://www.AdL.Org>
- <http://www.Bnaibrith.Ca>
- <http://www.parl.gc.ca>
- <http://www.parl.gc.ca>

ه. قوانین

- Access to in formation Act

- Bell, S (2015). "Canadians Trying to Join Terror Groups Could Have Passports Cancelled Without Notice". *National Post*, May 7, 2015.

- Bromberg, A (2006). *A Review of Canada's Anti-Terrorism Act*.

- Bronskill, J (2015). "Bill C-51 Could Be Used to Target Activists: Amnesty in ernational". *The Canadian Press [Posted by Huffington Post]*, March 9, 2015/Updated May 9, 2022.

- Matas, D (2017). Senior Legal Counsel, B'nai Brith Canada National Office.

- Raj, R (2015). "Liberals Are Supporting Bill C-51 So Tories Can't Make 'Political Hay', Trudeau Says," *Huffington Post*, March 9, 2015.

- Terrance, S & Carter, B.A (2005). *Anti-Terrorism and Charity Law Alert*. No. 8, October 20, 2005.

ب. اسناد حقوقی بین‌المللی

- Convention for the Suppression of Terrorist Bombings, Adopted By the General Assembly of The United Nations on December 15, 1997

- Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism, Adopted By The General Assembly of The United Nations on December 9, 1999

- Convention for the Suppression of Unlawful Acts against the Safety of Civil Aviation, Signed at Montreal on September 23, 1971

- Convention for the Suppression of Unlawful Acts against the Safety of Maritime Navigation, Done at Rome on March 10, 1988

- Convention for the Suppression of Unlawful Seizure of Aircraft, Signed at The Hague on December 16, 1970

- Convention on the Prevention and Punishment of Crimes Against in ternationally Protected Persons, in cluding Diplomatic Agents, Adopted By The General Assembly of The United Nations on December 14, 1973,

- Patriot Act
- Personal information Protection and Electronic Documents Act
- Privacy Act
- Proceeds of Crime (Money Laundering) Act
- Security of information Act
- Seized Property Management Act
- United Nations Act

- Anti Terrorism Act
- Canada Evidence Act
- Canadian Human Rights Act
- Canadian Security in telligence Service Act
- Charities Registration (Security in formation) Act
- Corrections and Conditional Release Act
- Criminal Code
- Federal Court Act
- Firearms Act
- Income Tax Act
- National Defense Act
- Official Secrets Act